

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

w Niepublicznej Szkole Podstawowej nr 7

im. Marii Skłodowskiej-Curie

w Słupsku

Podstawa prawna wprowadzenia Standardów ochrony małoletnich w Niepublicznej Szkole Podstawowej nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku:

- art. 22b pkt 1 i art. 22c Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U.2023.1304 t.j. z dnia 2023.07.07),

oraz:

- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U.1991.120.526 z dnia 1991.12.23),
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U.1997.78.483 z dnia 1997.07.16),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U.2023.2809 t.j. z dnia 2023.12.29),
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz.U.2023.1304 t.j. z dnia 2023.07.07),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.2021.1249 t.j. z dnia 2021.07.09),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U.2024.17 t.j. z dnia 2024.01.04),
- art. 23 i 24 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U.2023.1610 t.j. z dnia 2023.08.14),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U.2022.1700 z dnia 2022.08.12)

Spis treści

Rozdział 1

Informacje ogólne

1. Wprowadzenie.
2. Pojęcia i terminy używane w dokumencie.

Rozdział 2

Standardy ochrony małoletnich i wskaźniki ich realizacji

Rozdział 3

Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w Niepublicznej Szkole Podstawowej nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku

1. Zasady bezpiecznych relacji uczniów i personelu Szkoły.
2. Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w Szkole.
3. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi w Niepublicznej Szkole Podstawowej nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku, a w szczególności działania niedozwolone.
4. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internetu oraz ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.
5. Zasady ochrony wizerunku małoletniego.
6. Zasady ochrony danych osobowych małoletnich.

Rozdział 4

Zasady i procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego

Zasady i procedury postępowania w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej.

1. Zasady i procedury postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia cyfrowego.

Rozdział 5

Organizacja procesu ochrony małoletnich w Niepublicznej Szkole Podstawowej nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku

1. Podział obowiązków w zakresie wdrażania „Standardów ochrony małoletnich”.
2. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu Szkoły do stosowania „Standardów ochrony małoletnich” oraz dokumentowanie tej czynności.
3. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń podejrzenia lub krzywdzenia.
4. Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji.
5. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniemu po ujawnieniu krzywdzenia.
6. Udostępnianie „Standardów ochrony małoletnich”.
7. Zasady przeglądu i aktualizowania dokumentu „Standardy ochrony małoletnich”.

Postanowienia końcowe

Załączniki

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez personel Niepublicznej Szkoły Podstawowej nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Członkowie personelu traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez członków personelu wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Personel realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych Szkoły oraz swoich kompetencji.

Rozdział 1

Informacje ogólne

1. Niniejszy dokument spełnia wymogi określone w art. 22c Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich [Treść standardów ochrony małoletnich; sporządzenie, ocena i udostępnianie standardów].
2. Pojęcia i terminy używane w dokumencie:
 - 1) **Szkoła** – Niepubliczna Szkoła Podstawowa nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku;
 - 2) **Personelem, pracownikiem lub członkiem personelu** jest osoba zatrudniona w Szkole na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, a także wolontariusz, stażysta lub inna osoba mogąca mieć kontakt z małoletnim w związku z: wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, prowadzeniem zajęć terapeutycznych, specjalistycznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu, realizacją innych zainteresowań, opieką;
 - 3) **dzieckiem** jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia;
 - 4) **opiekunem dziecka** jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny; w myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
 - 5) **zgoda opiekuna dziecka** oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka, jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd;
 - 6) **krzywdzeniem dziecka** jest popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu Szkoły, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie;
 - 7) **osobą odpowiedzialną za Internet** jest zatrudniony w Szkole Administrator sprzętu i systemów informatycznych, który sprawuje nadzór nad korzystaniem z Internetu przez dzieci na terenie Szkoły oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie;
 - 8) **Zespół sprawujący nadzór nad realizacją standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole** jest powoływany przez Dyrektora Szkoły, w składzie: Wicedyrektor Szkoły jako Przewodniczący, Pedagog szkolny, Pedagog specjalny, Psycholog szkolny – jako członkowie Zespołu;
 - 9) **dane osobowe dziecka** to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Rozdział 2

Standard I

Uczniowie, rodzice i pracownicy szkoły znają „Standardy ochrony małoletnich”. Dokument jest dostępny i upowszechniany.

Wskaźniki realizacji standardu

1. Niniejszy dokument został opracowany, zgodnie z Ustawą z 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U.2023.2809 t.j. z dnia 2023.12.29 z późn. zm.):
 - 1) zapoznano z nim personel Szkoły, rodziców/opiekunów prawnych uczniów oraz uczniów;
 - 2) dokument wprowadzono do stosowania w Szkole;
 - 3) dokument udostępniono na stronie internetowej Szkoły oraz w Bibliotece szkolnej;
 - 4) dokument został udostępniony w dwóch wersjach: wersji pełnej oraz skróconej przeznaczonej dla małoletnich i zawierającej informacje dla nich istotne;
 - 5) informacje o treści dokumentu upowszechniane są wśród rodziców na zebraniach oraz przez dziennik elektroniczny;
 - 6) informacje istotne dla małoletnich zawarte w dokumencie upowszechniane są w trakcie lekcji wychowawczych.
2. Publikacja dokumentu spełnia wymogi Ustawy z 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U.2022.2240 t.j. z dnia 2022.11.03).

Standard II

Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne i przyjazne środowisko w szkole.

Wskaźniki realizacji standardu

1. W Szkole obowiązują zasady rekrutacji personelu (pracowników, współpracowników, wolontariuszy, stażystów, praktykantów i innych osób):
 - 1) rekrutacja członków personelu Szkoły odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz zasadami bezpiecznej rekrutacji pracowników;
 - 2) każda osoba przed dopuszczeniem do wykonywania pracy w Szkole, bez względu na jej charakter, zakres czynności oraz formę umowy, a z uwagi na możliwy kontakt z nieletnimi związany z: wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu, realizacją innych zainteresowań, opieką sprawdzana jest przez Dyrektora Szkoły w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym oraz w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze; osoba figurująca w powyższych rejestrach nie jest dopuszczona do kontaktu z małoletnim w Szkole;
 - 3) Dyrektor Szkoły korzystając z wyszukiwarki w SIO (strefa dla zalogowanych dyrektorów szkół), wpisując numer PESEL nauczyciela zatrudnionego w Szkole lub osoby, ubiegającej się o zatrudnienie na stanowisku nauczyciela w Szkole, ustala, czy wpisany numer znajduje się w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych; w ten sposób sprawdza, czy nauczyciel był ukarany karą, która wyklucza zatrudnienie go na stanowisku pedagogicznym;
 - 4) Dyrektor Szkoły przed zatrudnieniem osoby sprawdza jej dane osobowe, a także dokumenty dotyczące: wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, przebiegu dotychczasowego zatrudnienia;
 - 5) przed zatrudnieniem nauczyciel jest zobowiązany złożyć Dyrektorowi Szkoły informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności prawomocnym wyrokiem za umyślne

przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe oraz nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne lub skarbowe;

- 6) starająca się o zatrudnienie osoba nieposiadająca obywatelstwa polskiego:
 - a) składa Dyrektorowi Szkoły informację z rejestru karnego swojego państwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego,
 - b) ponadto osoba ta składa oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwie obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej,
 - c) jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była w tym państwie skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi;
 - 7) kandydat/kandydatka pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa oświadczenie o następującej treści: „Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
2. Dyrektor Szkoły określa organizację, stosowanie i dokumentowanie działań podejmowanych w ramach procedur określonych w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich”.
 3. Pracownicy Szkoły są świadomi swoich praw oraz odpowiedzialności prawnej ciężącej na nich za nieprzestrzeżenie standardów ochrony małoletnich.
 4. W Szkole prowadzona jest systematyczna edukacja wszystkich pracowników z zakresu ochrony uczniów przed krzywdzeniem, a w szczególności:
 - 1) rozpoznawania symptomów krzywdzenia uczniów;
 - 2) procedur interwencji w przypadku krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia, a także posiadania informacji o krzywdzeniu ucznia;
 - 3) dokumentowania podejmowanych działań związanych z ochroną małoletnich;
 - 4) znajomości praw dziecka, praw człowieka i praw ucznia oraz zasad bezpiecznego przetwarzania udostępnionych danych osobowych;
 - 5) odpowiedzialności prawnej za zdrowie i życie powierzonych opiece małoletnich;
 - 6) procedury „Niebieskie Karty”;
 - 7) bezpieczeństwa relacji całego personelu z uczniami, uwzględniającą wiedzę o zachowaniach pożądanych i niedozwolonych w kontaktach z uczniem.
 5. W Szkole prowadzi się systematyczną diagnozę czynników ryzyka i czynników chroniących poczucia bezpieczeństwa uczniów, a w szczególności w obszarach:
 - 1) relacji między nauczycielami i uczniami;
 - 2) relacji między uczniami;
 - 3) poczucia bezpieczeństwa psychofizycznego, z uwzględnieniem zagrożeń środowiskowych.
 6. Wśród rodziców i uczniów Szkoły prowadzi się systematyczną diagnozę dotyczącą bezpieczeństwa dzieci w Internecie, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska cyberprzemocy.

Standard III

Szkoła oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.

Wskaźniki realizacji standardu

1. W Szkole udostępnione są gazetki, których treści zawierają przydatne informacje na temat: wychowania dzieci bez przemocy, ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, zagrożeń bezpieczeństwa dziecka w Internecie, możliwości podnoszenia umiejętności wychowawczych oraz dane kontaktowe placówek zapewniających pomoc i opiekę w trudnych sytuacjach życiowych.
2. Wszyscy rodzice mają dostęp do obowiązujących w Szkole „Standardów ochrony małoletnich”.
3. Rodzice są angażowani w działania Szkoły prowadzone na rzecz ochrony małoletnich.
4. Szkoła uzyskuje od rodziców/opiekunów prawnych swoich uczniów informacje zwrotne na temat realizacji „Standardów ochrony małoletnich”.
5. Szkoła umożliwia rodzicom oraz opiekunom prawnym dzieci, poprzez organizację spotkań i konsultacji indywidualnych, poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną dziecka przed zagrożeniami, w tym zagrożeniami w Internecie oraz z zakresu wychowania pozytywnymi metodami wychowawczymi, bez kar fizycznych i krzywdzenia psychicznego dziecka. Dodatkowo szkoła wskazuje miejsca, gdzie można zgłosić się po dodatkowe informacje i pomoc.

Standard IV

Szkoła zapewnia uczniom równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.

Wskaźniki realizacji standardu

1. Szkoła oferuje uczniom edukację w zakresie praw dziecka, człowieka, ucznia oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem. W klasach odbywają się:
 - 1) zajęcia na temat praw dziecka/praw człowieka/praw i obowiązków ucznia;
 - 2) zajęcia na temat ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem;
 - 3) zajęcia z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej;
 - 4) zajęcia na temat zagrożeń bezpieczeństwa dzieci w Internecie.
2. W każdym oddziale uczniowie zostali poinformowani, do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
3. W Szkole dostępne są dla uczniów materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka, ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w Internecie.
4. W Szkole wyeksponowane są informacje dla uczniów na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Standard V

Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia skuteczną ochronę uczniom.

Wskaźniki realizacji standardu

1. Precyzyjnie określono procedury interwencji personelu w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, tj.:
 - 1) przemocy rówieśniczej;
 - 2) przemocy domowej;
 - 3) niedozwolonych zachowań personelu wobec małoletnich;
 - 4) cyberprzemocy.
2. Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia ucznia nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym.
3. W Szkole ustalone są zasady wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
4. W Szkole wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”. Procedura postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich odbywa się w obecności minimum trzech osób tworzących zespół składający się z wychowawcy klasy, psychologa lub pedagoga szkolnego, lub pedagoga specjalnego, Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły.
5. W Szkole wskazano osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń (pkt. 4) o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenia mu wsparcia. Informacja o osobach przyjmujących zgłoszenia jest upowszechniona na stronie internetowej szkoły oraz na tablicy ogłoszeń w budynku szkolnym.
6. Podmioty postępowania uprawnione do przetwarzania danych osobowych uczestników postępowania w sprawach krzywdzenia małoletnich przestrzegają Politykę Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych, obowiązującą w szkole (RODO).

Standard VI

W Szkole wzmacniane jest poczucie bezpieczeństwa uczniów w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

Wskaźniki realizacji standardu

1. W Szkole opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem.
2. W Szkole określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.
3. W Szkole opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.
4. W Szkole opracowano i wdrożono procedury dotyczące ochrony małoletnich przed krzywdzeniem oraz opracowano i wdrożono procedurę „Niebieskie Karty”.
5. Pracownicy Szkoły udzielają wsparcia uczniowi po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

Standard VII

Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane.

Wskaźniki realizacji standardu

1. W Szkole prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małoletnich.
2. Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem uczniów zobowiązane są do zachowania bezpieczeństwa uzyskanych danych osobowych.
3. W procedurze „Niebieskie Karty” stosowane są wzory Kart „A” i „B” oraz kwestionariusze rozpoznania przemocy domowej.
4. Obieg oraz przechowywanie dokumentów w sprawach związanych z krzywdzeniem małoletnich odbywa się w sposób zapewniający ochronę i bezpieczeństwo danych.

Standard VIII

Szkoła monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony dzieci.

Wskaźniki realizacji standardu

1. Przyjęte zasady i realizowane procedury ochrony uczniów są weryfikowane przynajmniej raz na dwa lata.
2. W ramach kontroli zasad i praktyk ochrony małoletnich Szkoła pozyskuje opinie uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów prawnych.
3. Zasady monitoringu oraz termin, zakres i sposób kontroli określa Dyrektor Szkoły.

Rozdział 3

Zasady ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w Niepublicznej Szkole Podstawowej nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku

1. Zasady bezpiecznych relacji uczniów i personelu Szkoły:

1) zasady ogólne:

- a) personel Szkoły zna i stosuje zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko ustalone w Szkole,
- b) naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie,
- c) personel traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby,
- d) personel wspiera dzieci w pokonywaniu trudności. Pomoc dzieciom uwzględnia: umiejętności rozwojowe dzieci, możliwości wynikające z niepełnosprawności/ specjalnych potrzeb edukacyjnych,
- e) niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie,
- f) personel podejmuje działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”,
- g) personel realizując cele określone w niniejszym dokumencie działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych Szkoły oraz swoich kompetencji;

2) komunikacja z dziećmi:

- a) każdy pracownik Szkoły zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci w tym z uwzględnieniem specjalnych potrzeb dzieci niepełnosprawnych; należy działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania,
- b) w komunikacji z dziećmi należy zachować cierpliwość i szacunek, uważnie słuchać dzieci i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji,
- c) nie wolno zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka, nie wolno krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci,
- d) nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci – obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej, prawnej oraz związanej ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- e) podejmując decyzje dotyczące dziecka, należy je o tym poinformować i brać pod uwagę jego oczekiwania,
- f) należy szanować prawo dziecka do prywatności, jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, konieczne jest wyjaśnienie mu tego – odstępnie od zasady poufności może nastąpić w sytuacjach szczególnych, w których zagrożone jest zdrowie lub życie dziecka, lub innych osób,
- g) jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z dzieckiem na osobności, należy zostawić uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbać, o to, aby być w zasięgu wzroku innych uczniów; gdy istnieje taka możliwość należy poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy,
- h) podczas rozmowy z dzieckiem w gabinecie Dyrektora, Wicedyrektora, psychologa, pedagoga, pedagoga specjalnego lub podczas rozmowy z wychowawcą drzwi do pomieszczenia mogą być zamknięte,
- i) nie należy zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny – obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie

- w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby itp.),
- j) należy doceniać i szanować wkład dzieci w podejmowane działania, angażować je i traktować równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd,
 - k) należy unikać faworyzowania uczniów,
 - l) nie wolno nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze – obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i/lub pornograficznych bez względu na ich formę,
 - m) obowiązuje zakaz utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych – dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dziecka bez zgody jego opiekuna, oraz jeśli Dyrekcja nie została o tym poinformowana i nie wyraziła na to zgody,
 - n) nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci,
 - o) nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od dziecka ani jego opiekunów,
 - p) nie wolno wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub jego opiekunów,
 - q) nie wolno zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych lub innych – nie dotyczy to okazjonalnych podarunków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych, czy drobnych upominków;
- 3) kontakt fizyczny z dziećmi:
- a) każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne, istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu – jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny, charakter prowadzonych zajęć (np. wychowanie fizyczne); nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego,
 - b) personel zawsze kieruje się swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i analizując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie, asekurację) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie,
 - c) nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka,
 - d) nie wolno dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity, niestosowny lub agresywny,
 - e) należy zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia lub krzywdzenia, np. seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania – takie doświadczenia mogą sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi; w takich sytuacjach należy reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic – powyższe warto skonsultować z członkami Zespołu sprawującego nadzór nad realizacją standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole,
 - f) kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy,
 - g) w sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka kontaktu fizycznego należy ograniczać go do niezbędnego – dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu i w korzystaniu z toalety; warto zadbać, aby w każdej z czynności pielęgnacyjnych i higienicznych asystowała inna osoba ze Szkoły,

- h) podczas wyjazdów i wycieczek dłuższych niż jednodniowe niedopuszczalne jest spanie z dzieckiem w jednym łóżku lub w jednym pomieszczeniu (pokoju, namiocie itp.),
 - i) jeżeli warunki lokalowe podczas wycieczki powodują konieczność spania całej grupy lub jej części w jednym pomieszczeniu, dopuszczalne jest przebywanie w pomieszczeniu nauczyciela/opiekuna sprawującego opiekę nad uczniami, dotyczy to również nocowania w Szkole;
- 4) kontakty z nieletnimi poza godzinami pracy:
- a) kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych, wychowawczych lub opiekuńczych,
 - b) nie należy zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy – obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych),
 - c) jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i/lub ich opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (dziennik elektroniczny, e-mail służbowy),
 - d) w przypadku konieczności spotkania się z dziećmi poza godzinami pracy na terenie Szkoły lub w związku z planowanym wyjściem klasowym, należy poinformować o tym Dyrekcję, a opiekunowie dzieci muszą wyrazić na to zgodę,
 - e) utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i ich opiekunowie są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci i ich opiekunów;
- 5) bezpieczeństwo online.
- a) nie należy nawiązywać kontaktów z uczniami i uczennicami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych,
 - b) należy być świadomym cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także własnych działań w Internecie,
 - c) powyższe dotyczy m.in. polubień określonych stron, korzystania aplikacji, poprzez które można spotkać uczniów/uczennice, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzysta pracownik Szkoły.
2. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności działania niedozwolone
- 1) zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi:
- a) uczniowie mają prawo do życia i przebywania w bezpiecznym środowisku, także w Szkole, nauczyciele i personel szkolny chronią uczniów i zapewniają im bezpieczeństwo,
 - b) uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w Statucie Szkoły,
 - c) uczniowie szanują prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność; nie naruszają praw innych uczniów – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc,
 - d) zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów/innych osób nie narusza ich poczucia godności/wartości osobistej – uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości,
 - e) kontakty między uczniami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu *proszę, dziękuję, przepraszam, uprzejmość, życzliwość*, poprawny, wolny od wulgaryzmów język, kontrola swojego zachowania i emocji, wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi,
 - f) uczniowie budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą – akceptują i szanują siebie nawzajem,

- g) uczniowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferują im pomoc – nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują,
 - h) bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona – uczniowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji ani przemocy wobec innych uczniów,
 - i) jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią poprzez zgłoszenie problemu osobie dorosłej zatrudnionej w Szkole,
 - j) wszyscy uczniowie znają obowiązujące w Szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych uczniów, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w Szkole zwrócić o pomoc,
 - k) jeśli uczeń stał się doznającą agresji lub przemocy, może uzyskać w Szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi zasadami.
- 2) niedozwolone zachowania małoletnich:
- a) stosowanie agresji lub przemocy fizycznej wobec uczniów/innych osób:
 - bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie,
 - wymuszenia,
 - napastowanie seksualne,
 - nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą,
 - fizyczne zaczepki,
 - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań,
 - rzucanie w kogoś przedmiotami,
 - b) agresji lub przemocy słownej w różnych formach, np.:
 - obelgi, wyzwiska,
 - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z osoby doznającej przemocy,
 - bezpośrednie obrażanie poszkodowanego,
 - plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie osoby doznającej przemocy,
 - groźby,
 - wulgaryzmy,
 - c) agresji lub przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
 - poniżanie,
 - wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie,
 - pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu),
 - wulgarne gesty,
 - śledzenie/szpiegowanie,
 - obraźliwe SMSy, MMSy, Snapy itp.,
 - wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania,
 - telefony lub e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające,
 - niszczenie/zabieranie rzeczy należących do poszkodowanego,
 - straszenie,
 - szantażowanie,
 - d) stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w Szkole lub klasie, np. rzucanie przedmiotami, przynoszenie do Szkoły ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie Szkoły,
 - e) nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie sali lekcyjnej lub chodzenie po klasie, wagarowanie, wyjście bez zezwolenia poza teren Szkoły w trakcie przerwy lub lekcji,
 - f) celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych lub zabaw organizowanych w Szkole,
 - g) celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu,

- h) niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek szkolnych lub przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, bieganie, itp.,
 - i) uleganie nałogom, np. palenie papierosów i e-papierosów, picie alkoholu, picie napojów energetycznych,
 - j) rozprowadzanie i stosowanie narkotyków, środków odurzających, leków itp.,
 - k) niestosowne zwracanie się do kolegów lub innych osób w Szkole lub poza nią,
 - l) używanie wulgaryzmów w Szkole lub poza nią,
 - m) celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej,
 - n) kradzież/przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności szkolnej,
 - o) wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów,
 - p) wysługiwanie się innymi uczniami w zamian za korzyści materialne,
 - q) rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami, udział w bójce,
 - r) szykanowanie uczniów lub innych osób w Szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego lub społecznego, niepełnosprawności, wyglądu,
 - s) niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów,
 - t) znęcanie się (współdziałanie w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie),
 - u) aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy, kłamanie, oszukiwanie kolegów/ innych osób w Szkole,
 - v) fotografowanie, filmowanie, nagrywanie dźwięków ze zdarzeń z udziałem innych uczniów/ osób bez ich zgody,
 - w) upublicznianie materiałów bez zgody osób na nich obecnych,
 - x) stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.
3. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet oraz ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci:
- 1) zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych:
 - a) Szkoła zapewniając dzieciom dostęp do Internetu podejmuje działania zabezpieczające je przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju – zainstalowane i aktualizowane jest oprogramowanie zabezpieczające,
 - b) na terenie Szkoły dostęp dziecka do Internetu możliwy jest pod nadzorem personelu,
 - c) w przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem personelu, ma on obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu – personel czuwa nad bezpieczeństwem korzystania przez dzieci z Internetu podczas zajęć,
 - d) w miarę możliwości osoba odpowiedzialna za Internet przeprowadza z dziećmi cykliczne szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu,
 - e) Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu przy komputerach, z których możliwy jest swobodny dostęp do sieci,
 - f) infrastruktura sieciowa placówki umożliwia dostęp do Internetu, zarówno personelowi, jak i dzieciom, w czasie zajęć,
 - g) sieć jest monitorowana tak, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć,
 - h) rozwiązania organizacyjne na poziomie Szkoły bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa,
 - i) za bezpieczeństwo sieci w Szkole odpowiedzialny jest Administrator sprzętu i systemów informatycznych, do jego obowiązków należy:
 - zabezpieczenie sieci internetowej Szkoły przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego, nowoczesnego oprogramowania,
 - bieżące aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb, w momencie pojawienia się dostępnych aktualizacji,
 - bieżące sprawdzanie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści, a w przypadku ich znalezienia:

- Administrator sprzętu i systemów informatycznych ustala, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia,
 - pozyskane informacje Administrator przekazuje Przewodniczącemu Zespołu sprawującego nadzór nad realizacją standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole,
 - Przewodniczący aranżuje rozmowę dziecka z psychologiem, pedagogiem lub pedagogiem specjalnym na temat bezpieczeństwa w Internecie,
 - jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy zostanie ustalone, że dziecko jest krzywdzone, podejmowane są działania według procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka,
- j) w Szkole obowiązuje regulamin korzystania z Internetu przez dzieci oraz procedura określająca działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze;
- 2) zasady korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu:
- a) podczas wszystkich zajęć lekcyjnych oraz pozalekcyjnych obowiązuje całkowity zakaz używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych (telefony i inne urządzenia elektroniczne muszą być wyłączone i schowane do plecaków), wyjątek stanowi sytuacja, w której za zgodą nauczyciela, uczeń używa telefonu do realizacji celów dydaktycznych,
 - b) naruszenie przez ucznia zasad używania telefonów komórkowych lub innych urządzeń elektronicznych na terenie Szkoły skutkuje przekazaniem wyłączonego telefonu lub innego urządzenia przez ucznia nauczycielowi, który postępuje zgodnie z ujętym w Statucie Szkoły Regulaminem korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń telekomunikacyjnych, a także rejestrujących obraz lub dźwięk,
 - c) zaginięcie lub kradzież telefonu komórkowego lub innego urządzenia elektronicznego na terenie Szkoły należy niezwłocznie zgłosić wychowawcy klasy, a w uzasadnionych przypadkach Policji,
 - d) Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zagubiony, zniszczony lub skradziony w Szkole telefon komórkowy lub inne urządzenie elektroniczne;
- 3) zasady korzystania z telefonów lub innych urządzeń elektronicznych podczas wyjść, wycieczek edukacyjnych organizowanych przez Szkołę:
- a) decyzję o zabranii na wycieczkę telefonów komórkowych lub innych urządzeń elektronicznych podejmuje kierownik/opiekun wycieczki,
 - b) jeśli istnieje możliwość zabrania telefonu lub innego urządzenia elektronicznego na wycieczkę, wyjście edukacyjne uczeń ma prawo korzystania z tych urządzeń wyłącznie w zakresie nie wpływającym na organizację i przebieg tego przedsięwzięcia,
 - c) nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu lub innych urządzeń elektronicznych oraz ich upublicznianie i rozpowszechnianie jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej,
 - d) podczas wyjść zorganizowanych przez Szkołę (teatr, kino, muzeum, filharmonia, zwiedzanie z przewodnikiem, lekcja w terenie, konkursy, zawody sportowe itp.) uczeń jest zobowiązany do wyłączenia/wyciszenia telefonu (bez wibracji) i schowania go;
- 4) zasady postępowania w przypadku naruszenia zasad korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych na terenie Szkoły:
- a) w przypadku naruszenia przez ucznia zasad używania telefonów komórkowych na terenie Szkoły, wychowawca klasy odnotowuje zaistniałą sytuację w dzienniku elektronicznym jako uwagę negatywną, która ma wpływ na ocenę z zachowania zgodnie ze Statutem Szkoły,
 - b) w przypadku, gdy sytuacja powtarza się, wychowawca niezwłocznie informuje o tym fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia i wspólnie z pedagogiem szkolnym oraz rodzicami/prawnymi opiekunami ustala plan dalszego postępowania;
- 5) zasady ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci:

- a) Szkoła ma obowiązek podejmować działania zabezpieczające dzieci przed łatwym dostępem do treści z sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi,
- b) pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z sieci” rozumiane są:
 - treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków,
 - treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych,
 - różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli,
- c) podstawowe działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci:
 - monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego, zapory sieciowej; stosowanie filtrów antyspamowych,
 - edukacja medialna – dostarczanie dzieciom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną,
 - prowadzenie działań wychowawczych (integracja zespołu klasowego, budowanie dobrych relacji pomiędzy uczniami, wprowadzanie norm grupowych; uczenie dzieci odróżniania dobra od zła),
 - prowadzenie działań profilaktycznych propagujących zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych,
 - celem powyższych działań jest:
 - poszerzanie wiedzy na temat różnych form cyberprzemocy, prewencji oraz sposobu reagowania w przypadku pojawienia się zagrożenia,
 - ukazanie sposobów bezpiecznego korzystania z sieci, w tym przestrzeganie przed zagrożeniami płynącymi z niewłaściwego użytkowania urządzeń multimedialnych,
 - zapobieganie i ograniczenie zachowań agresywno-przemocowych realizowanych przy użyciu technologii komunikacyjnych w Szkole,
 - propagowanie zasad dobrego zachowania w Internecie,
 - instalowanie aplikacji filtrujących na każdym komputerze, z których korzystają pracownicy i uczniowie oraz aplikacji filtrujących do usług sieciowych, które analizują przepływające dane i są w stanie zablokować dostęp do podejrzanych lokalizacji niezależnie od tego, czy przyłączony komputer wyposażono w odpowiednie narzędzie, czy też nie (bo na przykład jest to laptop lub inteligentny telefon z przeglądarką przyniesiony przez ucznia),
 - podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienia niebezpiecznych treści, co obejmuje:
 - ustalenie okoliczności zdarzenia,
 - zabezpieczenie dowodów,
 - poinformowanie o sytuacji rodziców uczniów – uczestników zdarzenia,
 - objęcie pomocą poszkodowanego ucznia,
 - podjęcie działań wobec agresorów, w tym zastosowanie środków dyscyplinujących,
 - powiadomienie Policji, gdy sprawa jest poważna, zostało złamane prawo lub osoba stosująca przemoc nie jest uczniem Szkoły i jej tożsamość nie jest znana;
- 6) zasady ochrony wizerunku małoletnich:
 - a) zasady rejestrowania przez Szkołę wizerunków uczniów do własnego użytku:
 - dzieci i ich rodzice/opiekunowie są informowani o tym, że dane wydarzenie będzie rejestrowane,

- opiekunowie wyrażają pisemną zgodę lub jej brak na rejestrację wizerunku dziecka (we wniosku o przyjęcie dziecka do Szkoły),
 - jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej, Szkoła dba o bezpieczeństwo dzieci poprzez:
 - zobowiązanie osoby rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia,
 - niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba rejestrująca przebywałaby z dziećmi bez nadzoru pracownika Szkoły,
 - poinformowanie opiekunów oraz dzieci, że osoba rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia i upewnienie się, że opiekunowie udzielili pisemną zgodę na rejestrowanie wizerunku ich dzieci,
 - jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda opiekunów dziecka nie jest wymagana,
- b) rejestrowanie wizerunków dzieci do prywatnego użytku:
- w sytuacjach, w których opiekunowie lub widzowie szkolnych wydarzeń, uroczystości itp. rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, na początku każdego wydarzenia udziela się poniższych informacji:
 - wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć lub nagrań zawierających wizerunki dzieci i/lub osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci – przez ich opiekunów,
 - zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że opiekunowie tych dzieci wyrażą na to zgodę,
 - przed publikacją zdjęcia lub nagrania online zawsze należy sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku dziecka
- c) rejestrowanie wizerunku dzieci przez osoby trzecie i media:
- jeśli przedstawiciele mediów, instytucji lub inna osoba chcą zarejestrować organizowane przez Szkołę wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę Dyrektora Szkoły, który upewnia się, że opiekunowie udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci,
 - przedstawiciele mediów, instytucji lub osoby chcące uzyskać zgodę Dyrektora Szkoły na powyższe, składają:
 - informacje o imieniu, nazwisku osoby, nazwie i adresie instytucji lub redakcji występującej o zgodę,
 - uzasadnienie potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacje, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał,
 - podpisaną deklarację o zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym,
 - personel Szkoły nie może umożliwiać przedstawicielom mediów, instytucji ani innym osobom utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) bez pisemnej zgody jego opiekuna, jeżeli do powyższego miałyby dochodzić na terenie Szkoły wymagana jest również zgoda Dyrektora,
 - w celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, członek personelu może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić sposób jej uzyskania,
 - personel Szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów i innych z dziećmi, nie przekazuje kontaktu do opiekunów dzieci i nie wypowiada się o sprawach dziecka lub jego opiekuna – zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana,
 - niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów i innym danych kontaktowych do opiekuna dziecka bez wiedzy i zgody tego opiekuna,
 - w celu realizacji materiału medialnego Dyrektor może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń Szkoły dla potrzeb nagrania – podejmując taką decyzję poleca

przygotowanie pomieszczenia w sposób uniemożliwiający rejestrowanie przebywających na terenie Szkoły dzieci.

- d) Zasady obowiązujące w przypadku niewyrażenia zgody na rejestrowanie wizerunku dziecka:
- jeśli dzieci lub ich opiekunowie nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku, ich decyzja będzie respektowana,
 - z wyprzedzeniem zostanie ustalone z opiekunami i dziećmi, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko, aby nie utrwalać jego wizerunku,
 - przyjęte rozwiązanie nie będzie wykluczające dla dziecka, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany,
- e) przechowywanie zdjęć lub nagrań z wizerunkami dzieci:
- materiały zawierające wizerunek dzieci przechowywane są w sposób zgodny z prawem i bezpieczny dla dzieci,
 - nośniki analogowe zawierające zdjęcia lub nagrania są przechowywane w szafie zamkniętej na klucz, a nośniki elektroniczne są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez Szkołę, nośniki będą przechowywane przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji i/lub okres ustalony przez Szkołę w polityce ochrony danych osobowych,
 - materiały elektroniczne zawierające wizerunki dzieci na nośnikach nieszyfrowanych lub mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną (np. pendrive) nie są w Szkole przechowywane,
 - pracownicy nie używają osobistych urządzeń rejestrujących (tj. telefony komórkowe, aparaty fotograficzne, kamery) w celu utrwalania wizerunków dzieci,
 - jedynym sprzętem używanym w Szkole do rejestracji wizerunków dzieci są urządzenia należące do Szkoły,
 - upublicznienie przez personel Szkoły wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna dziecka.

Rozdział 4

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego

1. Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka:
 - 1) przypadku powzięcia przez członka personelu Szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, ma on obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji wychowawcy oraz Przewodniczącemu Zespołu sprawującego nadzór nad realizacją standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole;
 - 2) wyznaczony przez Przewodniczącego członek Zespołu wzywa opiekuna dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, w celu poinformowania o podejrzeniu; na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i opiekunem sporządza opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka;
 - 3) Zespół sprawujący nadzór nad realizacją standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole, z udziałem wychowawcy sporządza plan pomocy dziecku, który powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - a) podjęcia przez Szkołę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji,
 - b) wsparcia, jakie Szkoła może zaoferować dziecku,
 - c) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy, jeżeli istnieje taka potrzeba;
 - 4) przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego lub znęcania się fizycznego i/lub psychicznego o dużym nasileniu) Dyrektor Szkoły powołuje Zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: członkowie Zespołu sprawującego nadzór nad realizacją standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole, wychowawca dziecka, Dyrekcja Szkoły, inni członkowie personelu mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku;
 - 5) na podstawie uzyskanych informacji oraz opisu sporządzonego przez członka Zespołu sprawującego nadzór nad realizacją standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole Zespół interwencyjny udziela dziecku pomocy;
 - 6) jeżeli podejrzenie krzywdzenia zgłosił opiekun dziecka, powołanie Zespołu interwencyjnego jest obligatoryjne; Zespół wzywa opiekuna dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji; ze spotkania sporządza się protokół;
 - 7) Szkoła informuje opiekunów dziecka o swoim obowiązku do zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (np.: prokuratura, policja, sąd, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskie Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji);
 - 8) po poinformowaniu opiekunów Dyrektor Szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury lub policji, lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu, lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego;
 - 9) dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych powyżej;
 - 10) z przebiegu interwencji sporządza się notatkę służbową;
 - 11) cały personel Szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania ich w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych;
 - 12) procedura „Niebieskie Karty”.

2. Rozpoznawanie przemocy wobec małoletniego dziecka odbywa się poprzez:
 - 1) ujawnienie przez dziecko przemocy domowej;
 - 2) informacje od osoby będącej bezpośrednim świadkiem przemocy;
 - 3) analizę objawów krzywdzenia występujących u dziecka;
 - 4) ocenę stopnia ryzyka wystąpienia przemocy w danej rodzinie.
3. Informacje od osoby będącej bezpośrednim świadkiem przemocy w rodzinie:
 - 1) informacje o krzywdzeniu małoletniego mogą pochodzić od bezpośrednich świadków przemocy, np. od rodzica niekrzywdzącego, rodzeństwa, kolegi, koleżanki, sąsiada, osoby z dalszej rodziny dziecka, przypadkowego świadka przemocy;
 - 2) w każdym przypadku informacje o przemocy wobec dziecka wskazywane jako fakty, a nie domniemania, należy potraktować z pełną odpowiedzialnością i zareagować zgodnie z obowiązującymi zasadami wskazanymi w niniejszym dokumencie;
 - 3) podobnie jak w przypadku ujawnienia przemocy przez samo dziecko, pracownik nie dokonuje oceny wiarygodności podawanych informacji. Zobowiązany jest do zareagowania na taki sygnał.
4. Zgłaszanie przemocy domowej przez małoletniego:
 - 1) każde dziecko będące uczniem Szkoły może zgłosić, dowolnej osobie, do której ma zaufanie, będącej pracownikiem Szkoły, fakt stosowania wobec niego przemocy domowej;
 - 2) zgłoszenie doznawanej krzywdy przez małoletniego może nastąpić w bezpośredniej rozmowie, drogą elektroniczną, telefoniczną lub inną dostępną, w każdym czasie;
 - 3) w przypadku dziecka obcojęzycznego lub mającego trudności w mowie i piśmie, osoba, do której zgłosił się małoletni zapewnia pomoc w nawiązaniu komunikacji poprzez skorzystanie z pomocy osoby władającej językiem obcym lub zapewnia komunikację w innych formach.
 - 4) osoba, która powzięła informację od krzywdzonego dziecka postępuje zgodnie z procedurami interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka;
 - 5) w przypadku zagrożenia życia dziecka, informację zgłasza się do Dyrektora Szkoły, następnie zawiadamia w trybie pilnym odpowiednie służby porządkowe – policję o zagrożeniu życia dziecka i pogotowie ratunkowe.
5. Zgłaszanie przemocy domowej przez pracownika Szkoły:
 - 1) każdy pracownik Szkoły, który zauważy lub podejrzewa u ucznia symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany zareagować – jeśli to konieczne, udzielić pierwszej pomocy;
 - 2) pracownik przekazuje informację o zaobserwowanym zdarzeniu wychowawcy oraz Przewodniczącemu Zespołu sprawującego nadzór nad realizacją standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole, dołączając pisemną notatkę zawierającą istotne informacje dotyczące: wyglądu, stanu, dolegliwości oraz zachowania dziecka, cytaty jego wypowiedzi oraz podjęte działania;
 - 3) Przewodniczący lub wyznaczony przez niego członek Zespołu wypełnia tzw. Kartę zgłoszenia – załącznik 1.
6. Zgłaszanie przemocy domowej przez osoby z zewnątrz:
 - 1) osoba, która jest świadkiem przemocy domowej wobec małoletniego ma prawo do zgłoszenia podejrzenia stosowania przemocy lub przemocy w Szkole;
 - 2) w celu zgłoszenia stosowanej wobec dziecka przemocy domowej, ww. osoba jest obowiązana dokonać zgłoszenia wychowawcy oraz Przewodniczącemu Zespołu sprawującego nadzór nad realizacją standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole;
 - 3) w trakcie rozmowy osoba wskazuje na fakty, na podstawie których domniema o stosowaniu przemocy domowej wobec małoletniego;
 - 4) osoba zgłaszająca przemoc jest zobowiązana wylegitymować się dokumentem zawierającym fotografię oraz wskazać dane do kontaktu;
 - 5) zgłaszający przemoc domową jest informowany o zasadach przetwarzania jego danych osobowych udostępnionych pracownikowi Szkoły oraz zasadach ich przetwarzania i bezpieczeństwie danych osobowych;

- 6) w przypadku zgłoszeń anonimowych, w tym telefonicznych do sekretariatu Szkoły, Sekretarz Szkoły sporządza notatkę z rozmowy telefonicznej;
 - 7) w przypadkach anonimowych zgłoszeń o stosowaniu przemocy wobec dziecka otrzymana informacja podlega analizie – wywiad i obserwacja ucznia;
 - 8) w sytuacji powzięcia informacji o prawdopodobieństwie wystąpienia przemocy w rodzinie w stosunku do ucznia, zespół w składzie: pedagog szkolny, psycholog szkolny i pedagog specjalny wypełniają kwestionariusz Niebieskiej Karty;
 - 9) w przypadku, gdy zgłaszana przemoc zagraża życiu lub zdrowiu małoletniego, osoba pozyskująca taką wiedzę, jest obowiązana w trybie pilnym zawiadomić policję.
7. Procedura „Niebieskie Karty” – załącznik 10
8. Zadania i obowiązki pracowników Szkoły w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego w formie przemocy domowej

Każdy pracownik jest zobowiązany w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka podjąć działania:

- ❖ **w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia – zawiadomić pogotowie ratunkowe i policję,**
- ❖ **w przypadku zauważenia niepokojących symptomów, zgłosić to Dyrektorowi Szkoły, wychowawcy oraz Przewodniczącemu Zespołu sprawującego nadzór nad realizacją standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole.**

1) Dyrektor Szkoły:

- a) w porozumieniu z pedagogiem szkolnym lub koordynatorem występuje do sądu rodzinnego i prokuratury, ośrodka pomocy społecznej z zawiadomieniem o zagrożeniu dziecka krzywdzeniem,
- b) podpisuje wszystkie pisma wychodzące na zewnątrz w sprawach krzywdzenia dzieci,
- c) powołuje zespoły interwencyjne do diagnozy i oceny ryzyka zagrożenia przemocą domową,
- d) organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla osoby doznającej przemocy,
- e) określa zasady prowadzenia dokumentacji i jej archiwizowania,
- f) wydaje upoważnienia do dostępu do danych osobowych osobom biorącym udział w rozpoznawaniu przemocy domowej,
- g) nadzoruje pracę zespołu interwencyjnego,
- h) współpracuje z instytucjami zewnętrznymi działającymi na rzecz wspierania i pomocy osobom doznającym przemocy domowej,
- i) zapewnia bezpieczeństwo i ochronę prawną pracownikom wszczynającym procedurę „Niebieskie Karty”, osobom doznającym krzywdy ze strony osób stosujących przemoc domową,
- j) zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań i ich doskonaleniu zawodowym, ułatwiając im np. możliwość konsultacji trudnych przypadków ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie wobec dziecka;

2) Pedagog szkolny:

- a) udziela bezpośredniej pomocy dziecku, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie (np. w sytuacji obrażeń na ciele) pod nieobecność pielęgniarki szkolnej organizuje pomoc medyczną wzywając karetkę pogotowia, sporządza wniosek do sądu rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich o wydanie zgody na poddanie dziecka badaniu lekarskiemu bez wiedzy i zgody rodziców, i ewentualnie (jeśli uzyskanie zgody nie jest możliwe natychmiast) – odprowadza dziecko do lekarza pediatry prosząc o dokonanie opisu stanu dziecka i wydanie zaświadczenia na ten temat (zaświadczenie może być dowodem w sprawie o krzywdzenie),
- b) zbiera informacje o dziecku w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji, w szczególności o tzw. czynnikach ryzyka, ponadto dane świadczące o przemocy lub wykluczające ją, kto jest osobą krzywdzącą i w jakiej relacji pozostaje z dzieckiem, jak często i od jak dawna dziecko

jest krzywdzone, informacje o zachowaniach pozostałych członków rodziny wobec dziecka, relacjach jakie ma dziecko z rodzicem niekrzywdzącym, o osobach wspierających je, informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy – np. uzależnieniu rodziców od alkoholu – dane te pozyskuje od:

- innych pracowników Szkoły,
 - samego dziecka,
 - rodziców dziecka,
- c) przewodniczy Zespołowi interwencyjnemu, wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”,
 - d) przeprowadza we współpracy z wychowawcą oraz innymi osobami zaangażowanymi w pomoc dziecku, ocenę zagrożenia dziecka przemocą,
 - e) organizuje pomoc materialną uczniom zagrożonym zaniechaniem,
 - f) współpracuje z Dyrektorem w podejmowaniu interwencji:
 - informuje Dyrektora Szkoły o każdym przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie,
 - gromadzi, zabezpiecza i przechowuje wszelką dokumentację prowadzonych i zakończonych spraw,
 - g) monitoruje sytuację dziecka poprzez kontakt z wychowawcą, nauczycielami, także pracownikami niepedagogicznymi – dbając o zapewnienie poufności niewłączanie osób niezwiązanych z pracą nad konkretnym przypadkiem,
 - h) współpracuje ze specjalistami – z poradni specjalistycznych, do których kierowane jest dziecko lub jego rodzice,
 - i) informuje rodziców o podjętych działaniach na rzecz dziecka, w tym m.in. kontakcie z zespołem interdyscyplinarnym i podjętych przez ten zespół decyzjach oraz zaleceniach/propozycjach działań dla rodzica,
 - j) konsultuje prowadzone sprawy ze specjalistami w poradniach specjalistycznych,
 - k) prowadzi dokumentację dot. udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej (dziennik oraz dokumentację badań i czynności uzupełniających dot. każdego ucznia objętego pomocą psychologiczno-pedagogiczną);
- 3) wychowawca oddziału:
- a) udziela bezpośredniej pomocy dziecku jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie (np. w sytuacji obrażeń na ciele) pod nieobecność pielęgniarki szkolnej organizuje pomoc medyczną wzywając karetkę pogotowia, sporządza wniosek do sądu rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich o wydanie zgody na poddanie dziecka badaniu lekarskiemu bez wiedzy i zgody rodziców, i ewentualnie (jeśli uzyskanie zgody nie jest możliwe natychmiast) – odprowadza dziecko do lekarza pediatry prosząc o dokonanie opisu stanu dziecka i wydanie zaświadczenia na ten temat (zaświadczenie może być dowodem w sprawie o krzywdzenie),
 - b) kontaktuje się z pedagogiem przekazując mu informacje o swoich obserwacjach,
 - c) wypełnia Kartę interwencji (zgłoszenia podejrzenia przemocy) – załącznik 1.,
 - d) swoje spostrzeżenia zapisuje i włącza do indywidualnej dokumentacji ucznia,
 - e) współpracuje z pedagogiem ustalając plan pomocy dziecku,
 - f) systematycznie monitoruje sytuację dziecka obserwując ewentualne zmiany jego zachowania, zamieszczając opisy w indywidualnej dokumentacji ucznia,
 - g) udziela dziecku wsparcia na wszystkich etapach pomocy;
- 4) pielęgniarka szkolna:
- a) udziela bezpośredniej pomocy dziecku, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie oraz organizuje pomoc medyczną,
 - b) jeśli zauważy na ciele dziecka siniaki, wybroczyny lub inne objawy przemocy fizycznej, opisuje je w karcie zdrowia dziecka (w jego dokumentacji badań i czynności uzupełniających): rozmiar, rozmieszczenie, kolor, wielkość, itp., nie wpisuje swoich wniosków z badania dziecka; tak sporządzony opis może być dowodem w sądzie; oryginał dokumentacji dziecka jest udostępniany jedynie na wniosek sądu,
 - c) wpisuje w karcie nazwisko osoby, która przyprowadziła dziecko wówczas, gdy dziecko z obrażeniami zostało zgłoszone przez innego pracownika Szkoły,

- d) kontaktuje się z pedagogiem i wychowawcą dziecka zgłaszając informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach,
 - e) może kontaktować się z rodzicami dziecka w przypadku stwierdzenia zaniedbań zdrowotnych lub higienicznych (m.in. wszawicy, próchnicy); jeśli rodzice nie są zainteresowani współpracą na rzecz poprawy sytuacji dziecka, sporządza notatkę służbową z opisem stanu dziecka i podjętych przez siebie działań oraz reakcji rodziców, notatkę przekazuje pedagogowi szkolnemu;
- 5) nauczyciele, wolontariusze, praktykanci:
- a) kontaktują się z wychowawcą dziecka i pedagogiem, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach oraz dołączają Kartę zgłoszenia podejrzenia przemocy – załącznik 1; jeśli kontakt danego dnia nie jest możliwy – stwierdzone fakty zapisują w notatce służbowej, którą przekazują niezwłocznie dnia następnego,
 - b) prowadzą wnikliwe obserwacje dziecka na zajęciach, przerwach, zajęciach pozalekcyjnych,
 - c) za upoważnieniem Dyrektora biorą udział w posiedzeniach Zespołu interwencyjnego,
 - d) udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bieżącej pracy z dzieckiem;
- 6) pracownicy obsługi, administracji i ochrony:
- a) kontaktują się z wychowawcą dziecka i pedagogiem, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach; jeśli kontakt danego dnia nie jest możliwy – stwierdzone fakty zapisują w notatce służbowej i przekazują ją niezwłocznie dnia następnego,
 - b) w każdej możliwej sytuacji obserwują zachowanie dziecka i niosą mu pomoc,
 - c) w sytuacjach zagrożenia chronią dziecko przed kontaktem z osobą stosującą przemoc,
 - d) jeżeli mają taką możliwość, zwracają szczególną uwagę na stan trzeźwości, stopień pobudzenia osób odbierających dziecko ze Szkoły.
9. Procedura reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia cyfrowego.
- 1) sytuacje zagrożenia cyfrowego:
- a) cyberprzemoc:
- przemoc werbalna w sieci - wulgarne wyzywanie, poniżanie, nękanie, ośmieszanie, straszenie, szantaż,
 - rejestrowanie filmów i zdjęć wbrew woli,
 - publikowanie i rozsyłanie w sieci filmów, zdjęć i informacji ośmieszających, kompromitujących,
 - podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli i działanie na jego niekorzyść,
 - dostęp małoletnich do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych:
 - o pornografii,
 - o treści obrazujących przemoc, promujących działania szkodliwe dla zdrowia i życia,
 - o popularyzujących ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem,
 - o nawołujących do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków;
 - niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych
- b) naruszenie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka bądź pracownika:
- nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych lub wizerunku dziecka albo pracownika Szkoły,
 - podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub danych osobowych w celu wyrządzenia jej szkody osobistej lub majątkowej (np. przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku osoby doznającej przemocy),
 - szantaż (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających reputację osoby doznającej przemocy),
 - dokonanie zakupów lub wykonanie innych transakcji finansowych na koszt poszkodowanego,

- c) nawiązywanie przez małoletnich niebezpiecznych kontaktów w Internecie – uwodzenie, zagrożenie pedofilią, kontakt osoby dorosłej z małoletnią w celu:
 - zainicjowania znajomości prowadzących do wyłudzenia poufnych informacji,
 - nawiązania kontaktów seksualnych,
 - skłonienia dziecka do zachowań niebezpiecznych dla jego zdrowia lub życia ,
 - wyłudzenia własności (np. danych, pieniędzy, cennych przedmiotów rodzinnych).
- d) informacja o sekstingu, prowokacyjnych zachowaniach i aktywności seksualnej w celu osiągnięcia dochodu przez małoletnich:
 - przesyłanie wiadomości drogą elektroniczną w formie wiadomości MMS lub z wykorzystaniem różnych aplikacji i komunikatorów,
 - publikowanie np. na portalach (społecznościowych) prywatnych treści, głównie zdjęć lub filmów, o kontekście seksualnym, erotycznym;
- 2) Szkoła prowadzi działania profilaktyczne uświadamiające całej społeczności szkolnej zasady korzystania i zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych;
- 3) działania podejmowane w celu ujawnienia cyberprzemocy oraz po ujawnieniu tego zjawiska:
 - a) zgłaszający podejrzenie lub zaistnienie zagrożenia cyfrowego:
 - poszkodowany uczeń (osoba wobec której stosowano cyberprzemoc),
 - rodzic (opiekun) poszkodowanego,
 - inny uczeń,
 - świadek zdarzenia,
 - nauczyciel lub inny pracownik Szkoły;
 - b) czynności podejmowane w następstwie ujawnienia cyberprzemocy:
 - udzielenie wsparcia osobie doświadczającej przemocy,
 - zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia,
 - wyciągnięcie konsekwencji wobec osoby stosującej przemoc oraz praca nad zmianą jego postawy – w przypadku, gdy osobą stosującą przemoc jest uczeń,
 - c) ustalenie okoliczności zdarzenia:
 - osoba posiadająca wiedzę o zagrożeniu cyfrowym powiadamia wychowawcę klasy, do której uczęszcza poszkodowany uczeń, wychowawca informuje o zajściu Dyrektora i pedagoga szkolnego,
 - Dyrektor i pedagog szkolny wspólnie z wychowawcą dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie,
 - w procedurze interwencyjnej bierze udział Administrator sprzętu i systemów informatycznych – szczególnie na etapie zabezpieczenia dowodów i ustalenia tożsamości osoby stosującej cyberprzemoc,
 - w przypadku złamania prawa, np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści, wyciek danych chronionych, seksting, itp., Dyrektor Szkoły o sprawie powiadamia organy ścigania,
 - d) zabezpieczenie dowodów:
 - wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zarejestrowane i zabezpieczone,
 - należy odnotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu itp.) lub adres strony internetowej, na której pojawiły się szkodliwe treści, czy profil,
 - e) zidentyfikowanie osoby stosującej cyberprzemoc:
 - Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację osoby stosującej przemoc,
 - w przypadku, gdy tożsamości osoby stosującej przemoc nie udało się ustalić lub czyny wskazują na naruszenie prawa Dyrektor Szkoły zgłasza podejrzenie popełnienia przestępstwa na policję.
 - f) postępowanie wobec osoby stosującej przemoc prowadzone przez pedagoga:
 - przeprowadzenie rozmowy z uczniem stosującym przemoc, jeżeli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, rozmowa z każdym osobno, celem ustalenia okoliczności zdarzenia,

- omówienie skutków niewłaściwego postępowania i poinformowanie o konsekwencjach, jakie mogą zostać zastosowane,
 - zobowiązanie osoby stosującej przemoc do naprawy szkody/szkód, np. usunięcia szkodliwych materiałów z sieci,
 - zobowiązanie osoby stosującej przemoc do zadośćuczynienia wobec osoby doświadczającej przemocy nie konfrontując ich ze sobą,
 - powiadomienie rodziców osoby stosującej przemoc o zdarzeniu i omówienie z nimi zachowania dziecka,
 - zaproponowanie rodzicom objęcia osoby stosującej przemoc pomocą psychologiczno-pedagogiczną,
 - w szczególnym przypadku zaproponowanie rodzicom osoby stosującej przemoc przeprowadzenia badań specjalistycznych lub udziału w terapii, celem zdiagnozowania przyczyn i zapobiegania tego rodzaju zachowaniom,
 - w przypadku odmówienia współpracy przez rodziców osoby stosującej przemoc lub ich nie stawienia się w Szkole, lub braku zmiany dotychczasowego postępowania przez ucznia Dyrektor Szkoły o zaistniałej sytuacji powiadamia Sąd, szczególnie jeśli istnieją inne przejawy demoralizacji ucznia,
 - nie dokonuje się konfrontacji osoby stosującej przemoc i osoby doświadczającej cyberprzemocy,
- g) środki wychowawcze stosowane wobec osoby stosującej przemoc uzależnione są m.in. od:
- rozmiaru i rangi szkody – np. czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom, określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznała osoba doświadczająca przemocy,
 - czasu trwania – czy było to długotrwałe lub wielokrotne działanie, czy pojedynczy incydent,
 - świadomości osoby stosującej przemoc popełnionego czynu – czy działanie było zaplanowane, a osoba stosująca przemoc wiedziała, że wyrządza krzywdę,
 - motywacji osoby stosującej przemoc,
 - rodzaju działań w zakresie zagrożenia cyfrowego,
- h) postępowanie wobec osoby doświadczającej zagrożenia cyfrowego:
- udzielenie wsparcia z zakresu pomocy psychiczno- pedagogicznej,
 - wskazanie rodzicom poszkodowanego instytucji świadczących pomoc,
 - udzielenie porady w celu uniknięcia kolejnych przypadków zagrożenia cyfrowego,
 - monitorowanie stanu psychicznego poszkodowanego oraz tego, czy wobec ucznia nie są stosowane dalsze lub inne szkodliwe działania ze strony osoby stosującej cyberprzemoc,
 - wszelkie w/w działania Szkoły wobec poszkodowanego powinny być uzgadniane z rodzicami/opiekunami prawnymi i prowadzone za ich zgodą,
- i) działania wobec świadków zgłaszających zdarzenie:
- z uwagi na bezpieczeństwo świadka, by nie narażać go na odwet ze strony osoby stosującej cyberprzemoc, nie podaje się do wiadomości jego danych personalnych,
 - nie przeprowadza się konfrontacji świadka z osobą stosującą przemoc,
- j) sporządzanie dokumentacji z zajścia i przeprowadzonego postępowania:
- notatkę o zajściu sporządza pedagog na podstawie rozmów z osobą stosującą przemoc, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia – dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i miejsce, datę, opis zdarzenia,

- jeżeli rozmowa przebiegała w obecności osoby trzeciej, np. wychowawcy, ona również podpisuje notatkę po jej sporządzeniu,
 - jeśli zostały zabezpieczone dowody w sprawie, należy je włączyć do dokumentacji,
- k) numery telefonów alarmowych, adresy e-mail, adresy stron internetowych:
- telefon zaufania dla dzieci i młodzieży: 116 111, <https://116111.pl/>,
 - telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci: 800 100 100, <https://800100100.pl/>,
 - zgłaszanie nielegalnych treści: 801 615 005, dyzurnet@dyzurnet.pl, dyzurnet.pl,
- l) w przypadku naruszenia dóbr osobistych, naruszenia prywatności, wyłudzenia lub kradzieży tożsamości skutkujące wyrządzeniem osobie doświadczającej przemocy szkody majątkowej lub osobistej, rodzice ucznia podejmują decyzję o powiadomieniu o tym policji.

Rozdział 5

Organizacja procesu ochrony małoletnich w Niepublicznej Szkole Podstawowej nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku i wdrażania „Standardów ochrony małoletnich”

1. Podział obowiązków w zakresie wdrażania „Standardów ochrony małoletnich”

Podmiot	Zadanie obowiązków	Termin
Dyrektor Szkoły	1. Zatwierdzenie „Standardów ochrony małoletnich” i wdrożenie ich w życie zarządzeniem	Kwiecień 2024
	2. Zlecenie opublikowania dokumentu w wersji pełnej i „skróconej” na stronie internetowej Szkoły z zachowaniem zasady dostępności dla osób niepełnosprawnych	Kwiecień 2024
	3. Powołanie Zespołu sprawującego nadzór nad realizacją standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole oraz wyznaczenie Przewodniczącego Zespołu koordynującego wdrażanie do praktyki szkolnej zasad określonych w dokumencie	Kwiecień 2024
	4. Przydział pedagogowi szkolnemu zadań związanych z postępowaniem w przypadku krzywdzenia małoletnich i przewodniczenia Zespołom interwencyjnym	Kwiecień 2024
	5. Powoływanie Zespołów interwencyjnych do rozpoznania sprawy krzywdzenia małoletniego – oddzielnie dla każdego przypadku	Bezpośrednio po otrzymaniu informacji
	7. Podejmowanie interwencji prawnej, podpisywanie pism interwencyjnych w trudnych sytuacjach	Na bieżąco
	8. Określenie obiegu dokumentów związanych z rozpatrywaniem przypadków krzywdzenia Małoletnich	Na bieżąco
	9. Upoważnienie członków Zespołu interwencyjnych do przetwarzania danych osobowych zwykłych i szczególnej kategorii przetwarzania.	Przy zawieraniu umowy o pracę z pracownikiem będącym członkiem zespołu
	10. Przedstawienie Radzie Rodziców treści dokumentu.	Kwiecień 2024
	11. Zapewnianie środków finansowych na doskonalenie pracowników Szkoły.	W miarę potrzeb
	Wicedyrektor Szkoły – Przewodniczący Zespołu sprawującego nadzór nad realizacją standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem	1. Wdrażanie do praktyki szkolnej Standardów ochrony dzieci
2. Przeprowadzanie szkoleń pracowników Szkoły: omówienie treści dokumentu, zasad organizacyjnych wspierania i ochrony małoletnich, standardów obowiązujących w Szkole w zakresie ochrony małoletnich, postępowania w sytuacji krzywdzenia		Kwiecień 2024 – zgodnie z potrzebami
3. Przekazywanie rodzicom uczniów informacji o wprowadzeniu „Standardów ochrony małoletnich”, treści dokumentu, funkcjonujących w Szkole zasadach ochrony		Na bieżąco
3. Kontrola jakości powyższych dokumentów dostępnych w Szkole i bibliotece		Na bieżąco

w Szkole	4. W przypadkach wątpliwości udzielanie wyjaśnień nauczycielom, rodzicom i uczniom	Na bieżąco
	5. Nadzorowanie prawidłowości sporządzania prowadzenia i przechowywania dokumentacji dotyczącej ochrony nieletnich przed krzywdzeniem	Na bieżąco
	6. Dokonywanie co najmniej raz na dwa lata przeglądu i ewentualnej nowelizacji „Standardów ochrony małoletnich”, ogłoszenie personelowi nowe ich brzmienie.	Nie rzadziej niż raz na dwa lata
	7. Zapoznanie każdego nowo zatrudnionego pracownika ze „Standardami ochrony małoletnich” – niniejszym dokumentem	Przy zatrudnianiu nowego pracownika
Sekretarz Szkoły	1. Przekazywanie zawiadomień o podejrzeniu krzywdzenia lub krzywdzeniu, które wpłynęły do sekretariatu (telefon, maile, ustnie) Przewodniczącemu Zespołu sprawującego nadzór nad realizacją standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole	Na bieżąco
	2. Prowadzenie archiwizacji dokumentów wytworzonych w procesie rozpatrywania spraw krzywdzenia	W miarę potrzeb
Dział Kadr	1. Gromadzenie w dokumentacji pracowniczej, oprócz innych dokumentów wymaganych prawem, zaświadczenia z KRK, zaświadczenia z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, Centralnego Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych, a w przypadku obywateli innych krajów: wymaganych oświadczeń lub zaświadczeń	Na bieżąco
Pedagog szkolny	1. Prowadzenie rejestru zgłoszonych spraw dotyczących podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich	Na bieżąco
	2. Prowadzenie szkoleń w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli o zjawisku przemocy, skutkach, symptomach, rozpoznawaniu jej stosowania	Wg harmonogramu szkoleń lub potrzeb
	3. Wspieranie wychowawców klas w rozpoznawaniu krzywdzenia małoletniego	Na bieżąco
	4. W czasie indywidualnych konsultacji, wyjaśnianie uczniom i rodzicom zasad ochrony małoletnich obowiązujących w szkole	W miarę potrzeb
	5. Realizowanie programów wychowawczo-profilaktycznych związanych z przemocą	Zgodnie z planem pracy
Wychowawcy klas	1. Zapoznaje się i przestrzega postanowień „Standardów ochrony małoletnich”	Na bieżąco
	2. Szczegółowo zapoznaje wychowanków z treścią dokumentu	W miarę potrzeb
	3. W przypadkach podejrzenia krzywdzenia małoletniego podejmuje działania określone w niniejszym dokumencie	Na bieżąco
	4. Zapoznaje rodziców uczniów z niniejszym dokumentem	Podczas zebrania rodziców, również przez e-dziennik

Personel Szkoły	1. Personel monitoruje sytuację i dobrostan dziecka poprzez: 1) obserwacje podczas zajęć dydaktycznych, zajęć opiekuńczo-wychowawczych, przerw międzylekcyjnych, 2) rozmowy z dzieckiem, 3) w przypadku dzieci z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi również podczas zajęć terapeutycznych oraz specjalistycznych.	Na bieżąco
-----------------	---	------------

Osoby wskazane powyżej mogą proponować zmiany w standardach oraz wskazywać ich naruszenia.

2. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu Szkoły do stosowania Standardów oraz dokumentowanie tej czynności:

- 1) osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu do stosowania standardów jest Wicedyrektor Szkoły, wyznaczony przez Dyrektora na Przewodniczącego Zespołu sprawującego nadzór nad realizacją Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole;
- 2) przygotowanie personelu polega m.in. na:
 - a) zapoznaniu personelu z niniejszym dokumentem,
 - b) pogłębianiu wiedzy i umiejętności rozpoznawania objawów krzywdzenia, identyfikacji ryzyka krzywdzenia i podejmowania, zgodnie z prawem właściwych działań, a także wiedzy z zakresu odpowiedzialności prawnej w przypadku zaniechania postępowania w celu ochrony i wsparcia małoletnich,
 - c) dzieleniu się z personelem posiadaną wiedzą i umiejętnościami

3. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o podejrzeniu krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich:

w przypadkach zagrożenia życia lub zdrowia małoletniego zawiadomienie o przemocę należy złożyć pierwszemu spotkanemu pracownikowi Szkoły;

- 1) w Szkole wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień do organów ścigania o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 2) osoby, o których mowa powyżej odpowiedzialne są także za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenia mu wsparcia;
- 3) informacja o osobach przyjmujących zgłoszenia jest upowszechniona na stronie internetowej Szkoły oraz na tablicy ogłoszeń w budynku szkolnym;
- 4) postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich odbywa się w obecności minimum trzech osób tworzących zespół składający się z wychowawcy klasy, psychologa oraz pedagoga szkolnego lub pedagoga specjalnego, Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły.

4. Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji:

- 1) dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich zakładana jest imiennateczka z nazwiskiem małoletniego;
- 2) teczkę, o której mowa powyżej zakłada i prowadzi pedagog szkolny;
- 3) do czasu zakończenia sprawy teczka pozostaje w gabinecie pedagoga i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych;
- 4) w teczce umieszcza się:
 - a) zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia lub zgłoszenie krzywdzenia – załącznik 1,
 - b) protokół z rozmowy ze zgłaszającym, o ile będzie możliwe jego sporządzenie,
 - c) kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy – załącznik 3 lub 4,
 - d) protokoły i notatki z rozmów z małoletnim i osobą jemu najbliższą lub niekrzywdzącym opiekunem,
 - e) protokół z posiedzenia Zespołu interwencyjnego, powołanego przez Dyrektora Szkoły,

- f) kopię „Niebieskiej Karty – A”, w przypadku, gdy została wszczęta procedura „Niebieskie Karty” – załącznik 5,
 - g) Kopię „Niebieskiej Karty – B”, w przypadku, gdy została wszczęta procedura „Niebieskie Karty” – załącznik 6,
 - h) protokoły z rozmów z osobą krzywdzącą – o ile będzie możliwość ich sporządzenia,
 - i) Korespondencję pomiędzy poradnią psychologiczno-pedagogiczną, Sądem, ośrodkiem pomocy społecznej i inną dotyczącą sprawy,
 - j) plan wspierania ucznia krzywdzonego,
 - k) karty monitorowania zachowań krzywdzonego, opinie wychowawcy i nauczycieli uczących,
 - l) wykaz telefonów, adresów instytucji świadczących wsparcie osobom doświadczającym przemocy.
5. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.
- 1) plan wsparcia małoletniego opracowuje powołany przez Dyrektora zespół nauczycieli i specjalistów zatrudnionych w Szkole;
 - 2) struktura dokumentu „Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia”:
 - a) imię i nazwisko ucznia,
 - b) imiona i nazwiska członków zespołu sporządzającego plan wsparcia,
 - c) tytuł, z jakiego został opracowany plan wsparcia,
 - d) rozpoznanie sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia,
 - e) cel wsparcia małoletniego,
 - f) identyfikacja zasobów wewnętrznych Szkoły oraz zewnętrznych miejsc, form, metod wsparcia dziecka – osoby doznającej przemocy,
 - g) zakres współdziałania Szkoły z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia dziecka,
 - h) zakres, wymiar godzin, okres wsparcia udzielonego dziecku,
 - i) formy i metody wsparcia dziecka,
 - j) ocena efektywności udzielanego wsparcia.
6. Udostępnianie „Standardów ochrony małoletnich”:
- 1) w Szkole opracowane zostały dwie wersje dokumentu „Standardów ochrony małoletnich”:
 - a) wersja pełna, czyli kompletna – przeznaczona dla pracowników Szkoły oraz opiekunów uczniów,
 - b) wersja „skrótowa” – przeznaczona dla małoletnich;
 - 2) dokument w wersji pełnej znajduje się na stronie internetowej Szkoły, w bibliotece szkolnej oraz w sekretariacie Szkoły,
 - 3) dokument w wersji skróconej udostępniono na stronie internetowej Szkoły oraz w bibliotece szkolnej.
7. Zasady przeglądu i aktualizacji dokumentu „Standardy ochrony małoletnich”:
- 1) Dyrektor i Wicedyrektor Szkoły dokonuje oceny stopnia znajomości i poprawności stosowania „Standardów ochrony małoletnich” na bieżąco, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego;
 - 2) w przypadku zmian prawa wymagających wprowadzenia nowelizacji dokumentu, są one wprowadzane na tych samych zasadach, które obowiązywały przy wdrożeniu dokumentu do obowiązywania w Szkole.

Przepisy końcowe

- 1. „Standardy ochronnych nieletnich w Niepublicznej Szkole Podstawowej nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku” wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia, na mocy zarządzenia Dyrektora Szkoły.
- 2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla personelu, uczniów Szkoły i ich rodziców, w szczególności poprzez ich publikację na stronie internetowej Szkoły, wywieszeniu tekstu na tablicy ogłoszeń w budynku Szkoły lub poprzez przesłanie dokumentu drogą elektroniczną.

3. Standardy zostaną opublikowane zgodnie z powyższym w wersji pełnej oraz skróconej, przeznaczonej dla małoletnich, zawierającej informacje dla nich istotne.
4. Personel oraz uczniowie Szkoły są zobowiązani przestrzegać „Standardów ochrony małoletnich”.

Wykaz załączników do Standardów Ochrony Małoletnich w Niepublicznej Szkole Podstawowej nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku

- Załącznik nr 1** – Karta interwencji;
- Załącznik nr 2** – Ankieta Monitoringu standardów;
- Załącznik nr 3** – Oświadczenie o niekaralności;
- Załącznik nr 4** – Notatka służbowa;
- Załącznik nr 5** – Oświadczenie pracownika o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Dzieci;
- Załącznik nr 6** – Wykaz telefonów i adresów służb pomocowych;
- Załącznik nr 7** – Jak rozpoznać przemoc wobec dziecka?
- Załącznik nr 8** – Wytyczne dotyczące utrwalania wizerunku dziecka;
- Załącznik nr 9** – Rejestr zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich;
- Załącznik nr 10** – Procedura „Niebieskie Karty”.

KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa	Data	Działanie
5. Spotkania z opiekunami dziecka	Data	Opis spotkania
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	<ul style="list-style-type: none"> • wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, • zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, • inny rodzaj interwencji. jaki? <p>.....</p> <p>.....</p>	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji,	Data	Działanie
wyniki/działania szkoły/ działania rodziców		

Monitoring standardów – ankieta

Zastanów się i zaznacz jedną z dwóch odpowiedzi	Tak	Nie
1. Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w Niepublicznej Szkole Podstawowej nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku?		
2. Czy zapoznałeś się z dokumentem Standardy Ochrony Dzieci w Niepublicznej Szkole Podstawowej nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku?		
3. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
4. Czy wiesz, jak reagować na krzywdzenie dzieci?		
5. Czy zdarzyło ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach przez pracownika pedagogicznego Szkoły?		
6. Czy zdarzyło ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach przez pracownika niepedagogicznego Szkoły?		
6. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów Ochrony Dzieci w Niepublicznej Szkole Podstawowej nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku?		

Oświadczenie o niekaralności

Oświadczenie

Ja, legitymująca/y się dowodem osobistym seria numer oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Słupsk , dnia

.....
(podpis)

Słupsk, dnia

NOTATKA SŁUŻBOWA

Dnia w

(miejsce) o godzinie odbyło się spotkanie w którym uczestniczyli:

1.
2.
3.

Tematyka spotkania obejmowała:

Ustalono:

.....
(podpis, stanowisko służbowe)

**Oświadczenie pracownika o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich
w Niepublicznej Szkole Podstawowej nr 7
im. Marii Skłodowskiej-Curie
w Słupsku**

Słupsk, dnia

.....
(imię i nazwisko)

.....
(stanowisko)

OŚWIADCZENIE

Ja niżej podpisana/y oświadczam, że zapoznałem/łam się ze Standardami Ochrony Dzieci w Niepublicznej Szkole Podstawowej nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku i przyjmuję je do realizacji.

.....
(czytelny podpis)

WYKAZ WAŻNYCH NUMERÓW TELEFONÓW I ADRESÓW

- **Telefon Zaufania** – 19 288 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 20:00 – 08:00; w soboty, niedziele i święta – całodobowo);
- **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** – tel. 800 120 002 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info;
- **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia** – tel. (22) 668 70 00 oraz 116 123 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- **Fundacja Feminoteka** – Telefon przeciwprzemocowy dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych) – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19);
- **Centrum Praw Kobiet** – tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3);
- **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę** – Telefon zaufania dla Dzieci i Młodzieży – tel. 116 111 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej Dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – tel. 800 100 100 (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15);
- **Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka** – tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- **Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc”** – tel. 800 120 148 – (bezpłatna linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- **Linia wsparcia psychologicznego Polskiego Czerwonego Krzyża** – tel. (22) 230 22 07 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 16 – 20);
- **Bezpłatna aplikacja mobilna „Twój parasol”** – <https://twojparasol.com/>.

Jak rozpoznać przemoc wobec dziecka?

Występowanie pojedynczego symptomu nie zawsze mówi o tym, że Dziecko doświadcza przemocy, jeśli jednak symptom powtarza się, bądź występuje ich kilka równocześnie z dużym prawdopodobieństwem można określić, że mamy do czynienia z krzywdzeniem dziecka.

Zareaguj, gdy:

- dziecko jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie,
- dziecko kradnie jedzenie, pieniądze itp.,
- dziecko żebrze,
- dziecko jest głodne,
- dziecko nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.,
- dziecko nie ma przyborów szkolnych, odzieży, butów i innych przedmiotów codziennego użytku,
- dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić. Obrażenia są w różnej fazie gojenia,
- podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp. Dziecko często je zmienia,
- pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach wychowania fizycznego,
- dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody,
- dziecko boi się rodzica, boi się przed powrotem do domu,
- dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła,
- dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.,
- dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone, depresyjne itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.,
- dziecko osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości,
- dziecko ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet itp.),
- dziecko używa środków psychoaktywnych,
- dziecko nadmiernie szuka kontaktu z innym dorosłym (tzw. lepkość emocjonalna Dziecka),
- dziecko moczy i zanieczyszcza się bezwiednie w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób,
- dziecko ma otarcia naskórka, bolesność narządów płciowych i/lub odbytu,
- w pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu Dziecka zaczynają dominować elementy/motywy seksualne,
- dziecko jest rozbudzone seksualnie niestosownie do wieku,
- dziecko ucieka z domu,
- nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania Dziecka,
- dziecko mówi o przemocy, opowiada o sytuacjach, których doświadcza.

Zwróć uwagę, gdy:

- rodzic podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń dziecka,
- rodzic odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka,

- rodzic mówi o dziecku w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża i strofuje dziecko (np.: używając wulgaryzmów, obraźliwych określeń)
- rodzic poddaje dziecko surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca dziecko,
- rodzic nie interesuje się losem i problemami dziecka,
- rodzic często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa dziecko,
- rodzic jest apatyczny, pogrążony w depresji,
- rodzic zachowuje się agresywnie,
- rodzic ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np.: reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie,
- rodzic nie ma świadomości lub neguje potrzeby dziecka,
- rodzic faworyzuje jedno z rodzeństwa,
- rodzic przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem,
- rodzic nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

Zwracając uwagę na symptomy występujące u dziecka z chorobą przewlekłą, należy skupić się na trudnościach, jakie niesie ze sobą choroba, z którą zmagają się dziecko. Należy zaznaczyć, że dziecko to odczuwa zmiany w samopoczuciu oraz boryka się z zarówno z własnym odbiorem sytuacji, jak i reakcją innych osób. Rozpoznanie przemocy stosowanej wobec dziecka z przewlekłą niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą jest zadaniem skomplikowanym, i to z wielu powodów.

- Świadczenie – w wielu sytuacjach ze względów środowiskowych świadkowie mogą mieć kłopot z dostępem do dziecka, a rodzice, jeśli nawet stosują przemoc wobec niego, nadal pozostają najważniejszymi i często jedynymi opiekunami;
- Ślady – rozpoznanie śladów bywa skomplikowane na skutek trudności w ustaleniu ich pochodzenia;
- Niektóre zaburzenia psychiczne i choroby somatyczne mogą dawać podobne objawy, dlatego też mogą stanowić trudność w rozpoznaniu symptomów doświadczania przemocy przez dziecko z niepełnosprawnością lub chorobą. Ważna jest analiza, z czego wynikają opiekuna niepokojące zachowania.
- Problemy w komunikacji – dzieci niepełnosprawne lub chore przewlekłe czasami posiadają specyficzne ograniczenia w komunikacji z drugim człowiekiem, w praktyce powodujące utrudnienie lub uniemożliwienie zrozumienia ich wypowiedzi czy myśli. W takich sytuacjach należy używać dostosowanych do stopnia niepełnosprawności dziecka metod porozumiewania się, np. wspomagających i alternatywnych metod komunikacji AAC.

Ujawnienie przemocy przez Dziecko jest bardzo trudnym emocjonalnie sposobem wyjścia z relacji z osobą stosującą przemoc, wymaga bowiem odwagi i determinacji. W takiej sytuacji zupełnie normalną reakcją emocjonalną dziecka jest strach lub lęk przed ujawnieniem doświadczenia. Dziecko pozostaje zazwyczaj w silnej zależności od rodziców, co szczególnie dotyczy dzieci z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą. Aby zdecydować się na ujawnienie przemocy, dziecko musi pokonać poczucie lojalności wobec rodzica krzywdzącego. Musi także zmierzyć się z ryzykiem i niebezpieczeństwem, że ujawnienie nie tylko nie przyniesie poprawy sytuacji w rodzinie, a wręcz ją pogorszy, powodując na przykład wściekłość osoby stosującej przemoc i eskalację zachowań przemocowych wobec dziecka.

WAŻNE!

- Dziecko, mówiąc o przemocy, nie podaje wszystkich informacji o swoich przeżyciach.
- Dziecku towarzyszy lęk o los rodzica, opiekuna i swój własny.
- Okoliczności ujawnienia są związane z odseparowaniem dziecka od osoby krzywdzącej – odległość równa się poczuciu bezpieczeństwa, bliskość oznacza lęk.
- Zniekształcenia w sposobie myślenia dziecka – poczucie winy i odpowiedzialności za doznawaną przemoc.

Symptomy wykorzystania seksualnego dzieci

Należy pamiętać, że początkowe konsekwencje doświadczane przez dzieci wykorzystywane seksualnie w sferze zarówno fizycznej, jak i psychicznej – są równocześnie oznakami tej formy krzywdzenia, dlatego konieczna jest szczegółowa znajomość objawów wykorzystania seksualnego dzieci i wzmożona czujność, gdy się one pojawią.

Oznaki wykorzystywania seksualnego dzieci są bardzo **zróznicowane** z czego wynika, że nie można mówić o zespole dziecka wykorzystywanego czy zbiorze objawów świadczących o wykorzystywaniu. Nie ma objawów, które pozwoliłyby jednoznacznie i z całkowitą pewnością rozpoznać przypadek wykorzystywania seksualnego dziecka. **Objawy w dużej mierze zależą od dziecka.** U niektórych dzieci pewne symptomy występują od samego początku, podczas gdy u innych mogą się one pojawić na późniejszym etapie życia, nawet długo po ustaniu wykorzystania. **Z tego powodu pracownicy powinni pamiętać, że brak objawów nie oznacza, iż dziecko nie padło ofiarą wykorzystywania.**

Należy jednak zwrócić uwagę (między innymi) na powtarzające się infekcje dróg moczowych, trudności w chodzeniu lub siedzeniu, poplamione lub podarte ubranie (bez wiarygodnego wyjaśnienia), skarżenie się dziecka na ból, stan zapalny lub swędzenie okolic intymnych, ból przy oddawaniu moczu, i urazy zewnętrznych narządów płciowych lub okolic odbytu.

Objawy wykorzystywania seksualnego dzieci występujące w sferze emocji i zachowania

Lp.	Typ konsekwencji	Objawy
1.	Problemy emocjonalne	Lęki i fobie, nieufność, depresja, wysoki poziom niepokoju, niska samoocena, poczucie winy, wstyd, stygmatyzacja, objawy stresu pourazowego, koszmary senne, nawracające sny, nadmierna czujność, nasiloną reakcją lękową, problem z akceptacją własnego ciała zachowania, autodestrukcyjne, myśli lub próby samobójcze.
2.	Problemy poznawcze	Problemy z koncentracją uwagi, słabe wyniki w nauce
3.	Problemy w relacjach	Niewielu przyjaciół, mniej czasu na zabawę z rówieśnikami, izolacja, deficyt umiejętności społecznych.
4.	Problemy funkcjonalne	Problem ze snem, zmiana nawyków związanych z jedzeniem, utrata kontroli nad zwieraczami: mimowolne moczenie się i zanieczyszczanie się kałem, dolegliwości somatyczne: bóle głowy lub brzucha, nadpobudliwość.

Wytyczne dotyczące utrwalania wizerunku dziecka (zdjęcia, film)

- Wszystkie dzieci muszą być ubrane.
- Zarejestrowane obrazy powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać grupy dzieci, a nie pojedyncze osoby.
- Upewnij się, że fotograf lub osoba filmująca nie spędza czasu z dziećmi ani nie ma do nich dostępu bez nadzoru.
- Wszelkie podejrzenia i problemy dotyczące nieodpowiednich wizerunków dzieci należy zgłaszać i rejestrować podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Wytyczne dotyczące publikowania wizerunków dzieci

- Używaj tylko imion dzieci; nie ujawniaj zbyt wielu szczegółów dotyczących ich miejsca zamieszkania, szkoły czy zainteresowań.
- Zapytaj o zgodę dziecko i rodziców/opiekunów dziecka i poinformuj wszystkich zainteresowanych o tym, gdzie i w jaki sposób zamierzasz wykorzystać jego wizerunek.
- Staraj się wykorzystywać obrazy pokazujące szeroki przekrój dzieci – chłopców i dziewczęta, dzieci w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach i reprezentujące różne grupy etniczne.
- Poproś specjalistów o radę w sprawie zamieszczenia obrazów dzieci na stronie internetowej – zarezerwuj czas na obróbkę zdjęć przed zamieszczeniem ich na stronie internetowej. Jeśli filmy wideo pochodzą z serwera Twojej organizacji, to materiał ten może być pobierany, dlatego zaleca się korzystanie z niezależnego serwera.

(Na podstawie wytycznych Departamentu Ochrony Dzieci EFA dotyczących wykorzystywania wizerunków dzieci poniżej osiemnastego roku życia, www.thefa.com).

Rejestr zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich

Lp.	Imię i nazwisko małoletniego, klasa	Data i miejsce interwencji, osoba interweniująca	Rodzaj krzywdzenia, osoba krzywdząca lub podejrzana o krzywdzenie małoletniego	Zastosowane procedury i formy pomocy małoletniemu	Powiadomione osoby, instytucje, organy zewnętrzne	Uwagi	Podpis dyrektora
1.							
2.							

Procedura „Niebieskie Karty”

- 1) zakres i ogólne zasady jej stosowania:
 - a) procedura postępowania „Niebieskie Karty” obowiązuje wszystkich pracowników Niepublicznej Szkoły Podstawowej nr 7 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Słupsku,
 - b) nadzór nad stosowaniem procedury sprawuje Dyrektor Szkoły,
 - c) bezpośredni nadzór nad realizacją działań w sprawach krzywdzenia małoletnich ma Dyrektor Szkoły,
 - d) Dyrektor szkoły udziela wsparcia i pomocy osobom bezpośrednio zaangażowanym w proces pomocy ofierze przemocy domowej, w tym prawnej i organizacyjnej,
 - e) koordynowanie działań skierowanych na pomoc dziecku krzywdzonemu prowadzi Zespół sprawujący nadzór nad realizacją standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole,
 - f) zasadą udzielania pomocy dziecku krzywdzonemu przez placówkę jest interdyscyplinarna współpraca zespołowa ograniczona do osób pracujących z dzieckiem,
 - g) druki i formularze „Niebieskie Karty – A” i „Niebieskie Karty – B” znajdują się w sekretariacie Szkoły oraz w gabinecie pedagoga.
 - h) wgląd w dokumentację wszczętych procedur posiadają wyłącznie osoby upoważnione przez Dyrektora Szkoły,
 - i) dokumentację związaną ze wszczętymi procedurami „Niebieskiej Karty” prowadzi i przechowuje pedagog szkolny.
- 2) wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”:
 - a) następuje z chwilą wypełnienia formularza Karty – „A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec małoletnich lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie,
 - b) do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest wymagana zgoda osoby doznającej przemocy,
 - c) do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest wymagany uprzedni kontakt z osobą stosującą przemoc domową ani obecność tej osoby w czasie wypełniania kwestionariusza,
 - d) pedagog szkolny, psycholog szkolny, pedagog specjalny wszczynający procedurę „Niebieskie Karty” ma prawo wykorzystać informacje ze wstępnej rozmowy z małoletnim – załącznik 3,
 - e) rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących jej swobodę wypowiedzi, poszanowanie godności oraz zapewniających jej bezpieczeństwo,
 - f) czynności w ramach procedury „Niebieskiej Karty” przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego,
 - g) w sytuacji, gdy to rodzic, opiekun prawny lub faktyczny jest podejrzany o stosowanie przemocy wobec dziecka, czynności przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115 § 11 kk) oraz w obecności psychologa lub pedagoga,
 - h) żaden z formularzy „Niebieskiej Karty” nie wymaga podpisu osoby podejrzanej o doznawanie czy stosowanie przemocy domowej,
 - i) po wypełnieniu karty – „A”, przedstawiciel osoby dotkniętej przemocą domową – rodzic, opiekun prawny lub faktyczny oraz osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie otrzymuje wypełniony formularz Karty – B,
 - j) formularz „B” jest dokumentem dla osób pokrzywdzonych, zawierającym definicję przemocy, praw człowieka, informację o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc,
 - k) formularza „B” nie przekazuje się osobie podejrzanej o stosowanie przemocy domowej,

- l) wypełniony formularz – „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni od wszczęcia procedury, przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego, w którego skład obligatoryjnie wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia,
 - m) osobą upoważnioną do przekazania formularza jest pedagog szkolny, który zawiadamia Dyrektora Szkoły o podjętej decyzji i fakcie przekazania formularza do zespołu interdyscyplinarnego;
 - n) wypełnienie formularza „A” nie zwalnia z obowiązku podjęcia działań interwencyjnych zapewniających bezpieczeństwo osobie doznającej przemocy.
- 3) załączniki do procedury:
- a) wzór Karty zgłoszenia krzywdzenia dziecka/małoletniego – załącznik 1,
 - b) Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy wobec dzieci/małoletnich – załącznik 2,
 - c) kwestionariusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania dziecka /małoletniego – załącznik 3,
 - d) wzór formularza „Niebieskie Karty – „A” – załącznik 4,
 - e) wzór formularza „Niebieskie Karty – B” załącznik 5.

**Załącznik nr 1
do procedury „Niebieskie Karty”**

Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka

Dotyczy dziecka:		
Osoba zgłaszająca:	Imię i nazwisko:	
	Dane kontaktowe:	
	Stopień pokrewieństwa:	
	Źródło wiedzy lub informacji o przemoc	
Data zgłoszenia:		
Forma zgłoszenia:	Pisemna, bezpośrednio, listownie, drogą listowną [niepotrzebne skreślić]	
Fakty wskazujące na stosowaną przemoc podane przez osobę zgłaszającą:		
Inne informacje o dziecku, rodzinie,		
Wskazanie potencjalnej osoby		

Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy domowej wobec małoletniego

LISTA A

Informacja od dziecka lub od osoby, która była bezpośrednim świadkiem przemocy:

A.1. Ktoś w domu bije dziecko, popycha, szarpie, potrząsa, przytrzymuje, rzuca w nie przedmiotem, itp.

A.2. Ktoś w domu używa wobec dziecka wulgarnych słów, obraża, poniża, straszy, szantażuje, izoluje w sposób ciągły i nieuzasadniony od kontaktu z innymi osobami, np. z rodziny lub z rówieśnikami, itp.

A.3. Opiekunowie nie zaspokajają podstawowych potrzeb dziecka, takich jak: przynależności, bezpieczeństwa, pożywienia, snu, leczenia, rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego, pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.

A.4. Ktoś w domu narusza sferę seksualną dziecka, tj.: dotyka intymnych części ciała, namawia na dotykanie intymnych części ciała osoby dorosłej, zmusza do kontaktu seksualnego, podejmuje kontakty seksualne z inną osobą w obecności dziecka, prezentuje pornografię lub zmusza do tworzenia treści pornograficznych z udziałem dziecka, itp.

A.5. Dziecko ma ślady przemocy fizycznej lub zaniedbania (opis A.10. i A.11.).

A.6. Dziecko mówi, że boi się wrócić do domu ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie (wobec siebie lub innych członków rodziny).

A.7. Dziecko mówi, że chce odebrać sobie życie z powodu zagrożenia przemocą w rodzinie.

A.8. Dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie (wobec rodzica, rodzeństwa lub innej osoby mieszkającej w jego domu).

Obserwacja pracownika Szkoły dotycząca rodzica:

A.9. Rodzic zachował się agresywnie (słownie lub fizycznie) wobec dziecka na terenie placówki oświatowej lub w miejscu publicznym, np. popchnął, szarpnął, uderzył, poniżył, itp.

Obserwacja pracownika Szkoły dotycząca dziecka:

A.10. Dziecko ma widoczne ślady przemocy fizycznej, np.: uszkodzenia ciała, siniaki, zadrapania, obrzęki, oparzenia, obrażenia ciała świeże i/lub w różnych stadiach gojenia się, rany, itp.

A.11. Dziecko ma widoczne ślady zaniedbania, np.: brak dbałości o higienę ciała, nieadekwatność ubioru do pory roku, wieku, itp. Występują zaburzenia, opóźnienia rozwojowe, problemy emocjonalne, niepełnosprawność, a dziecko nie otrzymuje potrzebnej pomocy, np.: opieki lekarskiej, zabiegów medycznych, terapii, wsparcia, itp. Sytuacja ta występuje pomimo i/lub wsparcia emocjonalnego ze strony rodziców lub innych osób z rodziny.

LISTA B

Obserwacja pracownika Szkoły dotycząca dziecka:

B.1. Dziecko odtwarza doświadczaną przemoc – w relacjach rówieśniczych (lub zabawie), identyfikuje się z rolą osoby doświadczającej przemocy i/lub osoby stosującej przemoc. ___ □

B.2. Dziecko reaguje nieadekwatnie do sytuacji powstałej w placówce, np.: lękiem, izolacją, autoagresją, agresją itp. _____ □

B.3. Dziecko zachowuje się autodestrukcyjnie, np.: bije, szczypie się, nacina sobie skórę, itp. lub występują zachowania ryzykowne dziecka, np.: ucieczki z domu, używanie substancji zmieniających świadomość, ryzykowne kontakty, itp. _____ □

B.4. Dziecko boi się powrotu do domu i/lub reaguje lękiem lub innymi trudnymi emocjami na kontakt z rodzicem/rodzicami i/lub na sytuację powrotu do domu. _____ □

B.5. Dziecko często opuszcza zajęcia (dotyczy dzieci objętych obowiązkiem szkolnym) lub bez uzasadnionego powodu jest nieobecne bezpośrednio po rozmowach z rodzicami lub działaniach interwencyjnych placówki. _____ □

Informacje dotyczące rodziców:

B.6. Postawa i zachowanie rodziców zagraża dobru, rozwojowi i bezpieczeństwu dziecka. ___ □

B.7. Rodzice nie współpracują z placówką przy udzielaniu wsparcia dziecku. _____ □

B.8. Dziecko rozdzielone z rodzicami na skutek emigracji lub innej sytuacji losowej, pozostające bez opieki osoby dorosłej. _____ □

B.9. Na terenie placówki rodzic jest pod wpływem środków zmieniających świadomość, np. alkoholu, narkotyków itp. _____ □

B.10. Którekolwiek dziecko z rodziny z powodu przemocy lub zaniedbania wymagało umieszczenia w pieczy zastępczej. _____ □

LISTA C

Obserwacja pracownika Szkoły lub informacja od osoby będącej w kontakcie z dzieckiem i rodzicami:

C.1. Karalność rodzica za przemoc lub przemoc w rodzinie. _____ □

C.2. Wcześniejsze podejrzenie dotyczące przemocy wobec dziecka lub przemocy w rodzinie albo obecne podejrzenie przemocy w rodzinie dziecka. _____ □

C.3. Rodzic nadużywający środków zmieniających świadomość – np.: alkoholu, narkotyków, leków, itp. _____ □

C.4. Poważne problemy zdrowotne, emocjonalne, choroba psychiczna wśród osób zamieszkujących z dzieckiem. _____ □

C.5. Rozwód, separacja rodziców, konflikt w rodzinie lub inna sytuacja kryzysowa. _____ □

C.6. Dziecko o szczególnych wymaganiach wychowawczych, edukacyjnych i występuje 1 lub więcej spośród: problemy emocjonalne, problemy społeczne, zaburzenie rozwojowe, niepełnosprawność. _____ □

- C.7.** Niskie kompetencje wychowawcze rodziców, niewydolność wychowawcza lub brak zainteresowania rodziców rozwojem dziecka. _____ □
- C.8.** Matka i/lub ojciec byli poniżej 18 r.ż. w chwili narodzin dziecka. _____ □
- C.9.** Ubóstwo i wynikające z tego stanu problemy rodziców. _____ □

Kwestionariusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania

Lp.	Symptomy wskazujące na zaniedbanie (forma przemocy)	Tak	Nie
1.	Nieadekwatne ubranie do pory roku lub pogody		
2.	Niedowaga, niedożywienie, zmęczenie, podkrążone oczy		
3.	Brudna odzież		
4.	Brudne ciało		
5.	Nieprzyjemny zapach (insekty)		
6.	Brak podręczników i przyborów szkolnych		
7.	Kradzieże jedzenia lub innych przedmiotów		
8.	Przebywanie poza domem w późnych godzinach		
9.	Bardzo częste przebywanie poza domem niezależnie od pory roku		
10.	Ma dorosłych „kolegów”		
11.	Nie ma kolegów wśród rówieśników		
12.	Z trudem nawiązuje relacje		
13.	Izoluje się od rówieśników		
14.	Bije się po głowie/twarzy lub wrywa sobie włosy		
15.	Często ma ślady zadrapań/siniaków		
16.	Często odnosi obrażenia (skręcenia, złamania, skaleczenia)		
17.	Bije innych		
18.	Zawiera przyjaźnie, potem reaguje wrogością		
19.	Gwałtownie uchyla się przed dotykiem		
20.	Moczy się		
21.	Boi się przebywać w zamkniętych pomieszczeniach		
22.	Boi się ciemności		
23.	Unika zajęć wychowania fizycznego		
24.	Unika sytuacji leżakowania w przedszkolu		

25.	Nie bierze udziału w wycieczkach		
26.	Podejmuje zachowania autodestrukcyjne wobec siebie, zwierząt		
27.	Miewa nagłe zmiany nastroju – od euforii do agresji		
28.	Prezentuje natrętne, narzucające się zachowania		
29.	Nie odwzajemnia emocji		
30.	Odrzuca próby nawiązania bliskości		
31.	Ma wybuchy wściekłości		
32.	Nadmiernie skraca dystans fizyczny		
33.	Demonstruje zachowania seksualne		
34.	Nie docenia własnych osiągnięć		
35.	Ma koszmary nocne		
36.	Ma problemy szkolne		
37.	Inne.....		

„NIEBIESKA KARTA – A”

.....
..... (miejsowość, data)

.....
nazwa i adres podmiotu, w którym zatrudniona
jest osoba wypełniająca formularz
„Niebieska Karta – A”

W związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia przez świadka przemocy domowej ustala się, co następuje:

I. DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ:

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowej	Osoba 2 doznająca przemocy domowej	Osoba 3 doznająca przemocy domowej
Małoletni (Tak/Nie)			
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL			
Nazwa i adres miejsca pracy/ nazwa i adres placówki oświatowej do której uczęszcza małoletni			
Adres miejsca zamieszkania:			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu / nr lokalu			
Telefon lub adres e- mail			

Adres miejsca pobytu (jeśli jest inny niż adres zamieszkania):			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu / nr lokalu			
Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową (np.: żona, mąż, była żona, były mąż, partner, były partner, córka, pasierb, ojciec, matka, teść, teściowa)			

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę I

II. LICZBA MAŁOLETNICH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ:

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ:

Dane	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL		
Adres miejsca zamieszkania:		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		

Nr telefonu lub adres e-mail		
Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		
Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemocy domowej: (np.: żona, mąż, była żona, były mąż, partner, były partner, córka, pasierb, ojciec, matka, teść, teściowa).		

IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ ZACHOWYWAŁA SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Osoby/formy przemocy domowej	Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc		
	Wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy	Wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy
Przemoc fizyczna, np.: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne (wymień jakie)						

Przemoc psychiczna, np.: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne (wymień jakie)						
Przemoc seksualna, np.: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne (wymień jakie)						
Przemoc ekonomiczna, np.: niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek,						
Niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne (wymień jakie)						
Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne (wymień jakie)						
Inne zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne (wymień jakie)						

V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOSŁA USZKODZENIA CIAŁA? (TAK/NIE)

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V

VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”? (kiedy?..... gdzie?)

tak nie nie ustalono

VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak nie nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ POSIADA BROŃ PALNĄ?

tak nie nie ustalono

IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE? (TAK/NIE)

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

ustalono - wypełnij tabelę nie ustalono

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
Adres miejsca zamieszkania:			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (np. członek rodziny, osoba obca)			

XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie		Osoba 1 stosująca przemoc	Osoba 2 stosująca przemoc
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)			
Doprowadzenie do wytrzeźwienia			
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 15a Ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U.2024.145 t.j. z dnia 2024.02.06, z późn. zm.)		
	na podstawie art. 244 Ustawy z 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U.2024.37 t.j. z dnia 2024.01.11, z późn. zm.)		
Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej			
Powiadomienie organów ścigania			
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określonej w metrach odległość			
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej			
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w sprawach wydawania pozwoleń na broń, o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”			
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni			

Poinformowanie o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej		
Inne (wymień jakie?)		

XII. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY DOMOWEJ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy
Udzielono pomocy ambulatoryjnej			
Przyjęto na leczenie szpitalne			
Wydano zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała			
Zapewniono schronienie w placówce całodobowej			
Zabezpieczono małoletniego w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia			
Powiadomiono sąd rodzinny o sytuacji małoletniego			
Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B”			
Inne (wymień jakie?)			

XIII. DODATKOWE INFORMACJE:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

XIV. WSZCZĘCIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NASTĄPIŁO PRZEZ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	
Funkcjonariusza Policji	
Żołnierza Żandarmerii Wojskowej	
Pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	
Asystenta rodziny	

Nauczyciela	
Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego	
Przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
Pedagoga, psychologa lub terapeutę, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	

.....
imię i nazwisko oraz czytelny podpis
osoby wypełniającej formularz
„Niebieska Karta – A”

.....
(data wpływu formularza, podpis członka
Zespołu Interdyscyplinarnego)

„NIEBIESKA KARTA – B”

INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Co to jest procedura „Niebieskie Karty”?

Są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia Tobie i Twoim najbliższym. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji zostanie przekazana do grupy diagnostyczno-pomocowej. Więcej informacji na temat dalszych działań uzyskasz podczas spotkania z członkami tej grupy, na które zostaniesz zaproszona/(y). W trakcie procedury członkowie grupy będą kontaktować się także z osobą, która przemoc stosuje.

Co to jest przemoc domowa?

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę;
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Kto może być osobą doznającą przemocy domowej?

- małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradziadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie;
- wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie;
- rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie;
- osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie;

- osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie;
- osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie;
- osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania;
- małoletni.

Najczęstsze formy przemocy domowej:

Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.

Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.

Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.

Przemoc ekonomiczna: nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

WAŻNE!

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doznającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112. Prawo stoi po Twojej stronie!

Masz prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

Możesz także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Pomogą Ci:

- **Ośrodki pomocy społecznej** – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych,
- **Powiatowe centra pomocy rodzinie** – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości,

- **Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia** – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, udziela Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy,
- **Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej** – zapewniając bezpłatne całodobowe schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, oraz udziela Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych,
- **Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem** – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną,
- **Sądy opiekuńcze** – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych,
- **Placówki ochrony zdrowia** – np. uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach,
- **Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych** – podejmując działania wobec osoby nadużywającej alkoholu,
- **Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej** – w zakresie uzyskania pomocy prawnej.

Możesz zadzwonić do:

- **Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” tel. 800 12 00 02** (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ w języku rosyjskim. **Dyżur prawny tel. (22) 666 28 50** (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 17⁰⁰–21⁰⁰),
- oraz **tel. 800 12 00 02** (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 18⁰⁰–22⁰⁰). **Poradnia e-mailowa:** niebieskalinia@niebieskalinia.info. Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez **SKYPE: pogotowie.niebieska.linia** ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym,
- **Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym tel. +48 222 309 900** przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym,
- **Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej nr 800 120 226** (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach od 9³⁰ do 15³⁰, od godz. 15³⁰ do 9³⁰ włączony jest automat).